

BEZPEČNOST PRÁCE JE VĚCÍ KAŽDÉHO ZAMĚSTNAVATELE A ZAMĚSTNANCE

PREVENCE ÚRAZŮ PŘI PRACÍCH VE VÝŠKÁCH

Stavebnictví je obor dlouhodobě vykazující nepříznivé ukazatele pracovní úrazovosti. Podílejí se na tom zejména vysoké počty závažných úrazů (těžkých a smrtelných), které vznikají při pádech z výšky.

Značnou měrou se na tom podílejí závažné úrazy vznikající u malých a středních stavebních firem, nicméně informace na tomto letáku jsou určeny všem subjektům provádějícím stavební činnost.

Práce ve výšce

- ✓ za práci ve výšce a nad volnou hloubkou se považuje práce a pohyb pracovníka, při kterém je ohrožen pádem z výšky, do hloubky, propadnutím nebo sesutím; při této činnosti musí být pracovník zajištěn proti pádu; ochrana pracovníků proti pádu by měla být provedena buďto kolektivním, nebo osobním zajištěním, a to nezávisle od výšky na všech pracovištích a komunikacích nad vodou nebo jinými látkami, kde hrozí poškození zdraví, a od výšky 1,5 m na všech ostatních pracovištích a komunikacích
- ✓ pod pojmem kolektivní zajištění se rozumí ochranné a záchytné konstrukce; požadavky na ně jsou uvedeny v příslušných normách; vedle normových požadavků je nezbytné dodržovat i návody pro montáž a používání, dodávané s těmito konstrukcemi, případně i konkrétně navržené technologické postupy
- ✓ při použití kolektivního zajištění proti pádu na volném okraji i proti propadnutí nedostatečně únosnou konstrukcí lze při práci na souvislých plochách chránit pouze vymezené místo práce, nikoliv celou plochu
- ✓ osobní zajištění, tj. osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) proti pádu, se použijí v těch případech, kdy charakter prací neumožňuje nebo značně komplikuje použití technické konstrukce
- ✓ před pádem je nutné chránit nejen pracovníky, ale i veškerý materiál, nářadí a pomůcky; ty musí být uloženy, popřípadě skladovány ve výškách tak, aby byly po celou dobu uloženy zajištěny proti pádu, sklouznutí nebo shoení větrem nejen během práce, ale i po jejím skončení
- ✓ prostory, nad kterými se pracuje, by měly být zajištěny tak, aby nedošlo k ohrožení jak pracovníků, tak zájmu jiných osob

Základní povinnosti zaměstnavatele

- ✓ zaměstnavatel je povinen zajistit pro zaměstnance bezpečnost a ochranu zdraví při práci (BOZP) s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví; zajišťovat BOZP musí zaměstnavatel i u osob, které se s jeho vědomím zdržují na pracovišti
- ✓ zaměstnavatel je povinen vyhledávat rizika, zjišťovat jejich příčiny a zdroje a přijímat opatření k jejich odstranění
- ✓ zaměstnavatel poskytuje zaměstnancům v dostatečném rozsahu školení o BOZP ve výškách a nad volnou hloubkou, zejména pokud jde o práce ve výškách nad 1,5 m, kdy zaměstnanci nemohou pracovat z pevných a bezpečných pracovních podlah, kdy pracují na pohyblivých pracovních plošinách, na žebřících ve výšce nad 5 m, a školení o používání OOPP
- ✓ zaměstnavatel musí zaměstnancům poskytnout OOPP, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví a nesmí bránit při výkonu práce

ZÁSADY BEZPEČNÉ PRÁCE VE VÝŠKÁCH

Základní požadavky na provedení

► ochranné zábradlí

- ✓ výška zábradlí je min. 1,1 m (u lešení je přípustná i výška 1 m), nedílnou součástí zábradlí je i zarážka u podlahy vysoká min. 150 mm
- ✓ jednotyčové zábradlí se zarážkou se použije při výšce chráněného pracoviště 1,5 m – 2 m nad přilehlým okolím
- ✓ dvoutyčové zábradlí se zarážkou se použije při výšce chráněného pracoviště nad přilehlým okolím více než 2 m, střední tyč může být nahrazena vhodnou výplní

► lešení

- ✓ u každého lešení musí být k dispozici technická dokumentace zahrnující i návod na montáž a demontáž
- ✓ při montáži, provozu a demontáži lešení musí být v jeho nejbližším okolí zajištěna bezpečná doprava, včetně pohybu chodců na přilehlých komunikacích
- ✓ lešení je možné zakládat pouze na dostatečně únosném terénu, který přenesení zatížení vyvozené lešením i jeho budoucím provozem
- ✓ lešení musí být dostatečně tuhé v podélné, příčné i vodorovné rovině, přičemž tuhost se zajistí v souladu s dokumentací úhlopříčnými ztužidly, rámy apod.
- ✓ lešení musí být správně zakotveno; rozmístění kotev a jejich únosnost musí být v souladu s dokumentací; špatné kotvení je nejčastější příčinou havárií
- ✓ všechny pracovní podlahy lešení nad úrovní 2 m musí být opatřeny dvoutyčovým zábradlím se zarážkou
- ✓ podlahové dílce lešení musí být neklouzavé, zajištěné proti nadzvednutí a posunutí
- ✓ výstupní žebříky na lešení musí přesahovat výstupní úroveň nejméně o 1 m
- ✓ při vzdálenosti mezi podlahou lešení a stěnou objektu větší než 2,5 m musí být zábradlí i na vnitřním okraji; při šířce volné mezery do 0,4 m může být toto zábradlí pouze jednotyčové bez zarážky u podlahy
- ✓ nejmenší podchozí výška patra lešení v místě příčné vazby je 1,75 m, jinak 1,9 m; v přízemním podchodu pro chodce je světlá výška nejméně 2,1 m
- ✓ lešení smí být používáno až po jeho úplném dokončení a písemném předání
- ✓ lešení se kontroluje před zahájením prací a dále v intervalech daných jeho dokumentací; odborné prohlídky se provedou obvykle každý měsíc

► OOPP proti pádu

- ✓ OOPP musí odpovídat povaze prováděné práce, předpokládaným rizikům a povětrnostní situaci a musí umožňovat bezpečný pohyb
- ✓ prostředky osobního zajištění musí být označeny CE a musí k nim být přiložen návod, obsahující veškeré požadavky na používání, seřizování, prohlídky, údržbu, skladování ap.; v souladu s tímto návodem musí být také s prostředkem nakládáno
- ✓ zpracovatel technologického postupu, popř. pracovník, který práce ve výškách řídí, je povinen určit kotevní místo pro prostředek osobního zajištění; místo upevnění musí umožňovat bezpečné zajištění a upevnění po celou dobu činnosti v místě ohrožení
- ✓ před každým použitím a po použití musí pracovník provést vizuální prohlídku jím používaných OOPP
- ✓ odborné prohlídky a zkoušky funkce u provozovaných OOPP se provádějí podle požadavků v návodu výrobce

Postup prací do výšky

- ✓ při postupu prací do výšky se musí výšková úroveň pracoviště zvyšovat tak, aby zaměstnanci mohli pracovat bezpečně, vzájemně se neohrožovali a mohli pracovat v obvyklé pracovní výšce; ke zvyšování místa práce nebo k výstupu se nesmí používat labilní předměty
- ✓ místa práce musí být bezpečně přístupná po komunikacích; do těch se počítají i žebříky, rampy, schody apod.; i dočasné výstupy musejí splňovat všechny bezpečnostní požadavky